

KŘESŤANSKÉ LISTY A KUSŮV LID

Časopis Národní Jednoty československých Protestantů v Americe a Kanadě

Ročník LXVI (XXV)

Chicago, Illinois Říjen (October) 1964

Číslo (No.) 10

Reentry of Second Class matter at the Post Office at Taylor, Texas. Acceptance for mailing at a special rate of postage provided for in section 1103, Act of October 3, 1917, authorized July 11, 1918.

J. B. Čapek:

PODZIM

*Posledním zbylým listím
krvácím bez přestání.*

*Tesknými šiky táhnoucích ptáků
v dálku se vzpínám.*

*Holými větvením rukou
žaluji nebi.*

*Však semenem do hloubi vsátým
věřím.*

Přemysl Pitter:

Zklamal se Ježíš v Petrovi?

Příběh, uvedený v evangeliu Matoušově 16, 13-23, se stal předmětem četných úvah pro nápadný protiklad, s nímž se tu setkáváme. Ježíš jmenuje Šimona skalou, nezdolným sloupem své věčné církve, aby hned vzápětí jej zkružil zvoláním: "Odstup, satane, jsi mi k pohoršení!"

Zklamal se Ježíš v Petrovi? Byl Ježíš opravdu tak lchkověrný a málo lidí znalý? Má pravdu Jan, když praví, že Ježíš "nepotřeboval, aby mu kdo svědectví vydával o člověku, neboť on věděl, co by bylo v člověku?" (2,25). Vždyť Ježíš musil již tehdy vědět, že ho Petr zapře! Či neznal jeho nedůslednost, která se jeví ještě i později ve sporu s apoštolem Pavlem?

Zdá se, jako by se Ježíš dal na chvíli strhnout a zmýlit Petrovým osvědčením: "Ty jsi ten Kristus, syn Boha živého!" Za to ho Ježíš nazývá skalou, která značí pevnost a neochvějnost, a přikazuje mu dalekosáhlý úkol. Za chvíli však, zdá se, musí toho litovat. "Odstup, satane, jsi mi k pohoršení! Neboť nemyslíš po Božím, ale po lidsku." Či podle Žilkova překladu: "Myslíš ne na věci Boží, ale lidské."

Zajisté, Ježíš nepotřeboval, "aby mu kdo svědectví vydával o člověku, neboť on věděl, co by bylo v člověku." Věděl také, co je v Petrovi, co může nebo nemůže od něho očekávat. Znal jeho slabosti, nedověru, prudkost. Znal celou tu lidskou křehkou schránku. Znal toho satana, to jest protivníka, v lidské povaze a přirozenosti, který se přiči Boží vůli a Božím věcem a je příčinou stálých rozporů.

Avšak Ježíš nestaví na lidství. To by byl špatný základ pro velké dílo. Ježíš pohlíží mnohem hlouběji, až k samému vznešenému jádru, z něhož vyrůstá člověk a jenž chová v sobě samo Božství. Vždyť z Boha stvořen byl člověk a "dchnutí Boží" jej oživuje! Z tohoto božského základu vyvěrá i Šimonovo poznání o Ježíšově božském synovství. To neměl Petr ze sebe. Tělo ani krev nejsou pramenem duchovního osvětlení, jsou jen podřízenými složkami hmotné lidské podstaty, která s božskou podstatou nikterak nesouvisí. To nutno zvlášť silně zdůraznit zejména dnes, kdy náš svět ovládá theorie o významu krve jako nositelky duchovních vloh a osudového určení.

Ježíš nehuduje na tělu a krvi, ale na "skále", kterou míní onu božskou podstatu v člověku. Ne slabému, křehkému Šimonovi, ale tomu Petrovi, velkému a silnému božmu duchu světuje Kristus významný úkol a poslání: svazovat a rozvazovat osudy lidí, svolávat a pást ovečky, budovat království Boží. Co z tohoto základu vyvěrá, to není dílo člověka, není síla lidská, ale Boží dílo, Boží moc. Jen na této skále může být vybudována Boží církev, jen ve spojení s nejvnitřnější, božskou podstatou může být konáno dílo, jež přetrvá věky. O tuto skálu se rozrážejí útoky satanovy, nepřátel věci Boží. Před Boží mocí ustupuje i satan, i on musí pokorně sloužit

KŘESTANSKÉ LISTY A HUSŮV LID

Christian Journal and the People of Hus
Křesťanské Listy 1898 Husův Lid 1940

Vychází měsíčně. Vydává Národní Jednota
Československých Protestantů v USA
a Kanadě

Published monthly by the National Union of
Czechoslovak Protestants of America

Redaktor (Editor) J. P. Tatter
2655 Locust Street Denver 7, Colorado

Články, zprávy pro časopis a knihy k recenzi
posílejte na redaktora

Za své příspěvky odpovídají autoři sami.

Předplatné — Subscription \$2.00 per year.
Předplatné, milodary na časopis, jakož i příspěvky Jednotě . . . k podpoře strádajících uprchlíků, dětí a nemocných, zasílejte laskavě na adresu pokladníka Jednoty:

Mr. John Opie, 4800 South Hoyne Ave.
Chicago 9, Illinois

Return Address Adresa Administrace
4800 South Hoyne Ave., Chicago 9, Illinois

tomu, co je vyšší a mocnější nežli on.

Kristus se obrací ke každému z nás. Vidí naše slabosti, nedověru, hříchy, ale znamená i touhu duše. K té duši mluví, jí ukazuje na její božský původ a základ. "Vy Bohové jste!" volá slovy žalmistovými. (Jan 10,34.) Přes všechnu svou mldobu a porušenost nepřestává být člověk dítětem Božím, vyšlým z téže podstaty. Je potřebí si toto uvědomit. Příliš často zdůrazňujeme to lidské a zapomináme na to Boží v nás. Spolehneme příliš na své lidské síly, které, byť i sebevíc vypěstovány, nejsou s to, aby daly člověku spolehlivou oporu. Nejsou řízeny pokorným vědomím závislosti na Bohu, svádějí k titánství, k domýšlivé a samospravedlivé soběstačnosti. Jakmile si však uvědomíme, že všechno naše lidské není ničím proti tomu, co Božího je v nás, nastupujeme novou cestu vzestupu, jejímž vrcholem je spojení s Bohem. Zvolání "Buďte dokonalí, jako jest dokonalý váš nebeský otec!" je výrazem tohoto dokonalého souzvuku s Bohem. (Mat.5,48).

*

Svět hyne a se rozkládá. Příčina je v tom, že člověk ztratil vědomí svého původu v Bohu, vědomí své Boží podstaty. Proto ta neúcta k životu, k vlastnímu i cizímu. Proto neláska mezi lidmi, proto rozklad a konec v katastrofě.

Na čem stavíme? Na Boží skále či na lid-

ském písku a blátě? Řídíme se tím, co káže v našem nitru Bůh, nebo tím, co velí smysly a pudy, co říkají lidé a žádá svět? Odtud náš životní zdar nebo nezdar. Bůh nám ukládá velké a vznešené poslání: zvěstovat evangelium království Božího všemu stvoření, tvořit pokoj, šířit pochopení, zastávat se spravedlnosti, žít láskou a tak budovat církev Boží ve světě.

Jak krásný to úkol! Dokážeme to z vlastní síly, vůle a moci? Jistě ne. Tu by byl satan snadno vítězem. Ale budeme-li stavět na té Boží, niterné skále, pak i ten satan ~~je~~ nám podlé.

Z REDAKCE

Husův Lid není politickým měsíčníkem. Zřídka se v něm zabýváme čistě politickými otázkami. Tohoto podzimu však je nutno upozornit naše americké čtenáře (v USA) na závažnost nadcházejících prezidentských voleb.

Nejde nám o to, abychom útočili na toho či onoho kandidáta. Spíše chceme upozornit na vážné mravní pozadí volebního programu dvou politických stran a na postoj, který k němu zaujímají nominovaní kandidáti.

Vyzýváme čtenáře, aby pozorně sledovali volební projevy a zvláště, aby srovnávali stanoviska vyjádřená k otázkám míru a války, sociálního zabezpečení občanů (social security), občanských práv, zastavení jaderných experimentů k čistě vojenským účelům, zdravotního pojištění pro pensisty a nemajetné občany, federální pomoci veřejným školám, atd.

Jít k volbě jest zvláštní výsadou každého občana. Volit inteligentně, to jest poučeně, jest povinností nás všech. Bez důkladného studia otázek vztahujících se k celkovému programu stran a bez dobré znalosti kandidátů není možná zodpovědná volba.

Volte pro stranu a kandidáta, o kterém jste přesvědčeni, že nejlépe zabezpečí vnitřní podmínky pro svobodu každého občana a který důsledně bude usilovat o mírové řešení mezinárodních jednání pro zabezpečení míru.

Richard B. Kozelka:

TRAINING

"Their fear of me is a commandment of men learned by rote." Isa. 29:13.

Some of you know a story that is told about the late Mayor Fiorello LaGuardia of New York. In a meeting on juvenile delinquency, with the press and assorted city officials, LaGuardia got to reminiscing about how as a youngster he and his friends would untie a horse, ride it across to the other end of town, and there tie it and leave it for the owner to find as best he could.

One of the officials expressed shocked surprise: "Mr. Mayor, are you telling us that the mayor of New York was once a horse thief?"

"No, I am telling you that the mayor of New York was once a boy."

In the automobile age we cannot encourage this in practice, but the point of the story is sound for the whole program of Christian education in our churches: are we simply preventing horse thieves, or are we educating boys? Or both?

1. a. There is a Policeman Theory of Christian Education. It is a theory not so widely held by parents any more, for which we thank God and take courage.

The Policeman Theory of Christian Education holds that the job of the church school is to prevent any of its customers from ever getting into any kind of trouble. If a high school boy is arrested on suspicion of a crime, and the newspapers choose to give him a lot of human interest attention, invariably they will tell us if he was a regular Sunday School student . . . thereby registering the idea that the function of the church school should be to keep its pupils' names out of the crime news.

I think it is something of this that some parents have in mind — parents who have nothing to do with Christianity themselves, but who send their children to church school on the ground that "Children should have this kind of training." It makes the church school sound like nothing so much as an obedience school for German shepherds..

b. Then there is the Company Union Theory of Christian Education. In this case

the company is society, and the church is the sweetheart union which really represents the interest of management in keeping the natives from becoming too restless.

This theory, too, happily, is gradually going out of business, at least in the churches you and I are likely to be associated with. There are still churches — now about two generations out of date — who think of their educational programs as producing co-operative, obedient, docile citizens whose prime virtue is not leadership, but follower-ship.

The trouble with a company union is that basically it has no respect for the employees it patronizes. If in fact our church school represents Management — with a capital M — it is that Management of all of life which begins with respect and value for the person, even the least of us his brethren.

c. And of course there is the Cheerleading Theory of Christian Education.

According to this theory, society supplies the goals and the values, and the church supplies the enthusiasm and the motivation. There are those who play the game, and then there are the institutions (the church is one) which are to encourage the players.

The man who says "I wouldn't want to live in a community which had no churches" — but who never bothers to be in one — subscribes to this theory that the churches' job is keeping up enthusiasm for the status quo — not to get into the game; merely to cheer it on.

(This same man who wouldn't live in a community without churches is sometimes the first to yell with pain when the church really tries to speak prophetically to a community issue).

I offer these three theories not because I believe they are widely endorsed among us; in fact, I think they are not. They are still fairly commonly held by those outside the active church: those who, to put it bluntly, don't know what they are talking about when they call for the churches to provide adequate moral training.

Moral training is necessary. There are times in the life of all children when what would do them the most good would be a short course at the nearest obedience school

for German shepherds. But this is not the job of the church school. In the first place it is manifestly impossible to do such training in the time available. You can't teach a Dalmatian to heel in one hour a week. If the church were really to take on the job of moral training that some outsiders claim we should, we would have to demand so much of the children's time that no parent would permit it.

This suggests that moral training is not only impossible for the church school, it is not desirable. Congregationalists decided long ago, in this country, that we believe in the many values of the public schools, and in the primary function of the family in our communities. The church is not to displace the family, and it is not to take over the time or function of the public school. It is to be obedient to its own assignment, which is not moral training but ethical and religious education.

II. When Augustine in the 4th century and Luther in the 16th said, "The Christian's law is this: Love God and do what you then please," they were affirming that ethical education is more basic than moral training.

When a later theologian said, "Everything is permitted which Christian love permits, and everything is required which Christian love requires," he was asserting the difference between moral training and ethical education.

And the Lord said:

"Because this people draw near with their mouth and honor me with their lips while their hearts are far from me, and their fear of me is a commandment of men learned by rote; therefore behold I will again do marvelous things with this people . . ."

Here is the first principle of Christian ethics: God acts in this world, and whatever we do or decide will be within this context of His action as creator and sustainer.

When Richard Niebuhr says that the first question of ethics for the Christian is NOT "What should I do?" but rather "What is going on?" "What is God doing?" he underlines . . . therefore behold, I will again do

marvelous things with this people, wonderful and marvelous . . ."

If the job of the church school were in fact moral training, then I would have to say to the teachers this morning what some people outside the church think we should say to them: "First of all, teach your students how to behave."

But since the job of the church school is first of all education in religion and ethics, we say to the teachers: "First of all teach them about God." Teach them about the living God who acts, who moves in history and in society, who is at work in your life and the life of your community.

Teach them about God the creator — and the world He creates and maintains day by day.

Teach them about God the ruler of history — and the history in which He has acted and does act.

Teach them about God, the judge of society — whose purposes are righteousness and justice in the earth.

Teach them about God the redeemer — who became incarnate in Jesus Christ, our savior and hope.

Therefore thus says the Lord, who redeemed Abraham, concerning the house of Jacob:

Jacob shall no more be ashamed; no more shall his face grow pale.

For when he sees his children, the work of my hands in his midst,

they will sanctify my name;

They will sanctify the Holy One of Jacob, and will stand in awe of the God of Israel.

In a time of social uncertainty, Isaiah is saying a surprising thing to us about the next generation. We have operated on the idea that we must redeem our society for the sake of our children. If we don't shape things up for them, they will fall upon evil days. And it is true that our life in church and school and commonwealth is first of all for those who come after us, not just ourselves.

But having said that, we need also to say what Isaiah says: it is not we who redeem society for our children, but they who redeem it for us.

Our status quo is not so commendable;
 our children will improve our communities.
 Our social behavior is not so wise;
 our children will do better.
 Our practice of justice is not so faultless;
 our children will do more.
 Our churches are not so outstanding in
 obedience;
 our children will be more faithful.

If this depends on the church school, at
 one hour per week — well, I suppose God
 can work out His purposes on that schedule,
 but it may take somewhat longer.

The power of our society is not in our
 churches, it is in God; who may work
 through the churches as well as in a hundred
 other ways — ways which we had better be
 ready to recognize and respond to.

The dynamic of our society is not in our
 church schools but in the Holy Spirit, who

(according to the old catechism) takes the
 things of God and teaches them to us.

The hope of our society is not in our
 church members, it is in Jesus Christ; not
 always as we try to present him in formal
 education, but sometimes as Albert Schweit-
 zer has written of Him:

He comes to us as one unknown, as of
 old by the lakeside he came to those who
 knew him not. He speaks to us the same
 word: Follow me. And sets us to the tasks
 which he has to fulfill for our time. He
 commands. And to those who obey him
 — whether they be wise or simple — he
 will reveal himself in the suffering and in
 the joy which they shall know in his fel-
 lowship. And as an ineffable mystery they
 shall learn in their own experience who
 He is.

Let us pray:

*Teach us, O Lord, the way of thy statutes,
 that we may keep them even unto the end.
 We praise thee that it is thy grace which
 blesses us*

and not our sporadic obedience;

*But we confess that we do see some connection
 between the gifts of thy kingdom
 and our disciplines of faithfulness;*

*Strengthen us in the disciplines of time —
 that we may not be mastered by the
 world's insistence
 but may receive the promise: He that
 believes shall not be in haste.*

*Strengthen us in the disciplines of learning—
 that we may not unwittingly encourage
 falsehood
 but may walk in the light of truth.*

*Strengthen us in the disciplines of living —
 by which we take control of our own lives
 so that we can place them under thy
 sovereignty.*

*That which we ask for ourselves
 we ask also for those who come after us
 toward whom thou hast given us influence
 and obligation.*

*The thought that we may be their models
 as persons is unnerving to us —*

KRESTANSKE LISTY A HUSOV LID

*Help us rather to point them toward Christ.
Help us to show forth those qualities which
are his:*

*compassion and awareness,
insight and purposefulness,
the willingness to trust in thee
and to take a chance on other persons.*

*We remember with reverence those who have
taken a chance on us:*

*our parents, teachers, children, friends,
loved ones whom we name in our hearts;*

*As their belief encourages us
may their affection forgive us;*

*As their patience upholds us
may their steadfastness reassure us.*

*O God, direct us away from those things of
which we have said,*

"He will not notice; He will overlook this."

The past is done —

*we commend it to our learning and to
thy redemption.*

The present is now —

we beseech Thee to uphold us in it.

The future is not fully seen —

*we pray that we may be near to Thee
as we move into it.*

Bless and answer these, and our silent prayers.

(Park Hill Congregational Church
(UCC) Denver, Colorado).

ROZHLEDY

Otakar Odložilík:

Z letní cesty Bavorskem

1. První zastávka — Augsburg.

První město, ve kterém jsem se zdržel dva tři dny, byl Augsburg. Jel jsem tam navštívit vdovu po německém kolegovi Gustavu Pirchanovi a chtěl jsem pracovat v městském archivu. Zajímal mne družina vzdělaných mužů, seskupených koncem šestnáctého století kolem zámožného a vlivného Marka Velsera.

Námět studia byl výborným vodítkem za podvečerních procházek prvního a druhého dne i za dlouhé chůze v sobotu dopoledne. Augsburg je lidnaté a živé město se čtvrtěmi postavenými teprve nedávno a rozbíhajícími se čím dál dravěji do okolního kraje. Vnitřní město je zřetelně poznamenáno minulostí.

Začíná to vykopávkami z římských časů, kdy na místě předurčeném za živou křižovátku obchodních cest vznikla osada Augusta Vindelicorum. Katedrála, zbudovaná v těch místech, kde se opět a opět přichází na římské památky, spojuje románskou dobu s gotikou, časnou i vyspělou. Na opácném konci města jí tvoří protějšek chrám sv. Oldřicha z konce patnáctého století.

Než románsko-gotické nebo čisté gotické kostelní stavby najdeme snadno i v jiných německých oblastech. Půvab Augsburku, města někdy říšského, se zakládá na světských památkách, postavených v šestnáctém století nebo těsně před začátkem ničivých vojen, které nazýváme Třicetiletou válkou. Zámožné rodiny Fuggerů a Velserů, které půjčovaly knížatům a králům, si zbudovaly honosné příbytky a rody méně bohaté za nimi nezůstaly daleko pozadu. Prostorná radnice s věží vyhnanou směle do výšky dosvědčuje hospo-

dářskou sílu města v posledním období míru — na dokončení díla se pracovalo, když v Čechách bylo povstání už v proudu.

Pohoda letního odpoledne, za kterého jsem jel švábským krajem, se v Augsburgu prodloužila o několik dní. Město se rozvíjí a kvete. Co zašlo v hubenějších letech nebo bylo poškozeno za války, buď už bylo očištěno z nánosů nebo je obklopeno stavebním lešením. Hned u nevýrazné budovy, do které umístili městský archiv, je městský trh. Zašel jsem tam až po poledni, kdy většina kupců už sedala doma k obědu a trhovci se také chystali k odchodu. I v nevhodné hodině mne oslnily kupy zboží dodaného buď z dílen v městě nebo dovezeného z venkova. A více než to: záplava ovoce, dopraveného buď z okolního kraje nebo z jižních zemí Evropy, a mezitím kvítí v jásavých barvách suchého a teplého léta, které bylo právě uprostřed své doby.

2. V Mnichově a jinde.

UVĚDOMIL jsem si brzo, že v Mnichově mnoho nepořídím. V Tajném státním archivu jsem se sice shledal s mnoha kusy, které jsem měl v ruce před třiceti a třemi roky, ale nedařily s mi pokusy proniknout dál a dobrat se odpovědi na otázky, týkající se předešlé česko-falcké spojení v letech 1618-1620. Svazek písemností z těch let měl v ruce někdo jiný. Knihy, o které jsem požádal v hlavní budově na Maximiliánově ulici, nebyly po každé pohotově. Zřízenec, který mne hrubě upozornil, že nejsem v Americe, nýbrž v Bavorsku, mluvil zbytečně: věděl jsem i to bez něho.

Bylo rozhodně příjemnější, (třebaže jsem do Mnichova nejel k vůli tomu), projít se v někdejší královské zahradě, než vyhlížet objednané svazky, do kterých snad jednou nahlédnu jinde, protože nejsou jedinečné. Horší, na které se sbíralo od příjezdu z Augsburgu, dosáhlo jeden den toho stupně, kterým bývají v srpnu obšťastněna americká města. Po prudké bouři v noci jsem se probudil do sychravého a rozpršeného rána. Měl jsem týden, ba ještě víc, který jsem chtěl původně věnovat badání — co s ním?

Vybral jsem si za opěrné body dvě menší města, Freisink a Amberk, a z nich jsem podnikl několik vyjížděk do raje. Politicky je to dnes všecko Bavorsko, ale historik si brzo

uvědomí někdejší hranice, které zůstaly zčásti zachované jako předěly mezi správními oblastmi rozlehlého státu.

Freisink je poměrně malé poklidné město, ale stačí se podívat na mocné věže na severním i jižním boku katedrály, abychom si uvědomili, že tam bylo až do počátku XIX. století jedno z hlavních středisek bavorské církevní správy a že teprve tenkrát prvenství přešlo na královské sídlo, Mnichov. Jméno Amberk mělo pro mne ještě jasnější zvuk. To bývalo středisko Horní Falce, přelehlé k české zemi. Po slušnou řádku let tam sídlil jako místodržitel kníže Kristián z Anhaltu, jeden z hlavních strůjců česko-falcké dohody; z tamního hradu se jednoho říjnového dne 1619 vydal Fridrich Falcký na cestu k české hranici a potom do Prahy.

Přijel jsem do Freisinku v neděli brzo po poledni a na druhý den jsem si vyjel do Landshutu. Cestovní kanceláře, letáčky a knihy vychvalují Landshut jako jedno z mála míst, která si uchovala podobu ze středověku. Trochu nadsazují, ale kdož by jim to měl za zlé! Starý Landshut něco ochromilo ve vývoji, takže neprošel tolika změnami jako města, která dostala v každém období novou tvářnost. Když jsem vstoupil z autobusu u renesanční residence . . . kterou si dal uprostřed města postavit vévoda Ludvík X., a když jsem se podíval k závratně vysoké věži u kostela sv. Martina, měl jsem živý dojem, že jsem se za několik minut od nového nádraží přenesl aspoň o čtyři sta let nazpět.

Než v myšlenkách jsem se brzo zatoulal ještě dále. Město nese na svých zdech výraznou pečť patnáctého století, avšak někdejší panovnické sídlo na ostrohu nad Ysarou začal budovat vévoda Ludvík na počátku XIII. století. Bylo už dobře vybavené, třebaže ne v dnešní podobě, když tam roku 1322 dospělí vznešení pocestní z Čech. Kdože byl v družině možná nepříliš početné, avšak nejspíše dobře vybavené, aby se mohla ubránit proti přepadu v pohraničních hvozdech? Král Jan, ohlížející se po spojenech, ujednal zasnuby nejstarší dcerky Markety se synkem po dolnobavorském vévodovi Štěpánovi Jindřichem. Nevěstě bylo devět let, ženich byl sotva osmnáctiletý. S děvčátkem přijela Matka Eliška Přemyslovna. Ni-

kdo se nemohl pozastavovat nad královských rozhodnutí dopravit dcerku na ženíchův dvůr. Avšak plynuly dny a měsíce a Eliška se nevracela. Na landshutském hradě se jí v březnu 1323 narodila dvojčata, pokřtěná na jméno Anna a Eliška, avšak otec se na ně nepřišel podívat. Zbraslavský opat Petr napsal ve své kronice dosti zřetelně, že královští manželé žili ve sváru, který se urovnal až někdy kolem Vánoc. Po novém roku se královna vrátila do Prahy, ale jenom s maličkou Annou — Eliška umřela v Koubě také ještě na bavorské půdě. Jenom mrtvé tělíčko dopravili na Zbraslav k pohřbu do královské hrobky.

Nešel jsem na landshutský hrad, protože byl nedávno citelně poškozen ohněm. Ale předivo historických připomínek jsem vedl dál. V dávných časech byly rodové svazky daleko pevnější než v přítomnosti. Když se kněz Karel roku 1333 vracel z Itálie do Čech, zastavil se nejenom na hradě Tyrolu u mladšího bratra Jana Jindřicha, nýbrž navštívil i Marketu v Landshutu. A kdo ví, byla-li to návštěva jediná!

Ale Marketina hrobu v Landshutu nebylo a není. Marně byste po něm pátrali v hradní oblasti nebo v některém z kostelů v městě. Napsal jsem už jednou, jak truchlivý konec čekal na královskou dceru, když jako vdova byla zasnoubena polskému králi Kazimírovi. Umřela v Praze v červenci 1341 a pochovávali ji na Zbraslavi po matčině boku.

3. *K české hranici.*

V Amberku probudil jsem se do kalného a sychravého rána. V horkých a suchých dnech, kterých bylo letos více než jindy, jsem vyližel úlevu, hodiny a hodiny vytrvalého deště. Když přišel, nebyl mi zrovna vhod. Věděl jsem ovšem, že buď se vydám do Valdsas ten den, nebo kdo ví kdy. A tak jsem jel.

Autobus se rozjel amberskými ulicemi několik minut po šesté a brzo se dostal na silnici mířící k východu. Znamení na rozcestích udávala vzdálenosti nejenom do rozličných míst v Horní Falcí, nýbrž i do Plzně. Nejelí jsme však po hlavní silnici dlouho, nýbrž zabočili trochu k severu, protože konec spoje byl na nádraží ve Weiden. Tamodtud jsem jel vlakem, ještě jednou jsem přestoupil a

byl jsem na místní dráze, která končí ve Valdsasích. Dešť, který zrána vydatně kropil pole a louky, se proměnil za jízdy vlakem v drobné mžení a potom ustal docela. Ale špinavá mračna nám zůstala nad hlavou a trhala se teprve odpoledne, když jsem se vracel přes Schwandorf.

Valdsasy dlouho neměly význam jako obec, nýbrž jako cisterciácký klášter. Půda, kterou obdělávali členové podnikavého řádu, podle přirozených hranic přísluší vlastně k Čechám. Teče tam říčka Vondreb, která odevzdává své vody Ohři a ta se zase vlévá do Labe. Proti české straně není vysoké přírodní hradby a v lesích, které se táhnou k hranici, by snadno zabloudil, kdo se nevyzná v místních poměrech.

Představoval jsem si Valdsasy jinak, než jsem je našel. Trvalo mi hodnou chvíli, než jsem se smířil s tím, že je tam snad všechno jiné než v říjnu 1619, kdy se tam zvolený a požádaný král sešel s poselstvem z českých zemí. Valdsasy jsou dnes dosti velká obec, trochu rozběhlá, jak tomu bývá v horských krajích. Domy jsou buď z minulého století, nebo teprve z posledních desíti patnácti let. Budovu ukazující některými rysy do gotické doby, upravovali na sbor pro lutherskou obec a pro ležení jsem mohl nahlédnout jenom do klenuté síně. Klášter na okraji osady s kostelem uprostřed má málo ze své někdejší podoby. Všecko bylo přestavěno na počátku XVIII. století v rozvité barokním slohu a do vnitřní výzdoby tu a tam zašlého rokoka. Jméno Jiřího Dientzenhofera, který měl podíl na přestavbě, mi připomnělo mnohé barokní chrámy v Čechách a jinde v Bavorsku.

Co se v letáčku dotýkalo Fridrichova pobytu, bylo zmatené — ve Valdsasích přece nikdo nemohl korunovat českého krále! Klášter prý před tím vyhořel a král se ubytoval v budově dnešní chlapecké školy. Nemaje pevného vodítka, hleděl jsem si oživit události podle toho, co jsem si pamatoval ze Skálovy Historie české. Byla to asi působivá podívaná, když se do Valdsas 24. října 1619 přivalilo po chebské silnici osmnáct komorních vozů s posly, ze všech zemí české koruny a jejich komonstvem. Nejvýznamnějším z nich byl Jachym Ondřej Šlik z Pozounu a na Lokti. Skála praví výslovně, že král byl hospodou v klášteře a že tam přijal mluvčí čes-

kých stavů ještě před polednem. Když bylo slyšení u konce šel i dvůr i poslové do kostela a tam učinil kázání Abraham Scultetus na Žalm 20 "s velmi ozdobnou výmluvností v jazyce německém." Nebyl to ovšem kostel v dnešní podobě, ale nemohl být docela spustlý, když se tam mohla konat slavnostní pobožnost.

Snažil jsem se nějak to všecko dát do pořádku a trochu si představit, jaký pořad měly věci tak vážné. Přece musel být aspoň trochu upravený refektář, když Skála mohl napsat, že "král povolal vyslaných k tabuli, při níž s ním v bázni boží a s veselostí náležitou dosti skvostně hodovali, rozmanité rozprávky měli i pro zdraví krále a královny hojný truňk sobě připíjeli." Kde asi seděla Alžbeta, když vedla "rozmanité diškursy" s Kristiánem z Anhaltu, Václavem Vilémem z Roupova i s jinými pány, "ješto francouzsky dobře uměli"? Odpovědi jsem se nikde nedopátral.

4. *Včerejšek i dnešek.*

Necestoval jsem v Bavorsku s očima obrácenými jenom do minulosti. Díval jsem se pořád dokola kolem, at' jsem jel vlakem či procházel ulicemi některého města nebo seděl u stolu. Srpen má v kalendáři místo jako čas pohody: obilí většinou sklizené, ovoce dozrává na stromech, v zahrádkách u seelských stavení nebo rodinných domků v městech je plno kvítí, floxů, rudbekií, zinií a aster. Slunečný žár polevuje. I když je za dne nadměrné horko, v podvečer potahuje větřík a noc je příjemná. Myslím, že v Bavorsku nečekají na srpen, aby převcdli soukromý i veřejný život do klidného chodu. Země je bohatá a lidé jsou příčinliví. Města byla postižená nálety, ale venkova se dlouhá vojna skoro nedotkla. Bavorsko bylo celkem v závěti, zatím co se po jiných krajích proháněly furie. Zapomíná se rychleji, když se zapomínat chce.

Nemohu a nechci psát o ničem, co jsem neviděl nebo neslyšel. A za dva týdny a něco dní se nepozná mnoho, když se čas musí rozdělit mezi minulost a přítomnost. Nevím dobře, jak je na venkově, ale města mi připadala jako mraveniště, přelidněná a pořád nepostačující přílivu obyvatelstva. Domácí lidé nestačí na úkoly, před které je staví prud-

ce rozvinutá výroba. V Mnichově, ale i jinde, se snadno rozeznají od místních rodáků dělníci povolání odjinud, většinou muži v mladých a prostředních letech z Řecka, Turecka, ze Španěl o kdo ví odkud ještě. Neviděl jsem nedostatku v jídle nebo chatrného obleku.

Nečetl jsem novin vydávaných v menších městech, ačkoli jsem je často viděl na stánkách a v nádražních prodejnách. Kdybych měl soudit jenom podle titulů, řekl bych, že jejich obsah je pestřejší a dráždivější nežli ve velkých denících, vycházejících v Mnichově, ve Frankfurtu neb jinde. Tisk ve spolkové republice je svobodný, ale ukázněný; noviny s velkým oběhem doma i za hranicemi píší opatrně, obzvláště o věcech z oboru mezinárodní politiky.

Když jsem byl v Bavorsku dvě věci z církevního života rozněcovaly zájem a dávaly podnět k poznámkám: zasedání presbyteriální aliance ve Frankfurtu nad Mohanem a první encyklika Pavla VI. *Ecclesiam suam*. Vůdčí noviny jim věnovaly pozornost. Zprávy a rozborů byly věcné a příznivé. Měl jsem z toho i z jiných pozorování zřetelný dojem, že se němečtí katolíci zcela jasně a vědomě postavili za své duchovní náčelníky a že schvalují jejich postup na obecném církevním sněmu. Na druhé straně je zase dobrá vůle a ochota k hledání cest, které by sbližovaly.

5. *Ještě něco o minulosti.*

Než nerad bych psal víc o věcech, o kterých jsem si neshromáždil lepších vědomostí a odbíhám ještě jednou do minulosti.

Byl jsem v Norimberku, ne však dříve než dva dny. Vzpomínal jsem, jak jsme tam v červnu 1946 přijeli za měsíční noci a jaká to byla podívaná na staré město ještě v rozvalinách! Všecko není ještě zahlazeno a vyrovnáno, avšak Norimberk žije a veřejné hospodářství je tam v plném chodu.

Navštívil jsem oba velké chrámy: jeden (sv. Vavřince) slouží evangelické obci, druhý (sv. Schalda) katolíkům. Zašel jsem na hrad - zastavil jsem se před mariánským kostelem - abych se o polední podíval na orloj neméně proslulý než pražské dílo na radnici Starého města. Měl jsem tedy dosti námětů ke vzpomínání, ne utříděnému a spořádanému, nýbrž jenom tak, jak mi věci napadaly.

Kolik lidí si uvědomuje, že na českém trůně seděl po dobrých čtyřicet let norimberský rodák? Není to smyšlenka, nýbrž pravda. Karel IV. měl Norimberk rád a o Vánocích 1355 tam konal říšský sněm, ze kterého vzešla Zlatá bula, jeden z hlavních kusů určující vnitřní uspořádání Svaté římské říše. V prvních měsících 1361 tam byl znovu i se svou třetí chotí Annou Svidnickou. Před koncem února se jim na norimberském hradě narodil toužebně očekávaný synáček, dědic koruny svatováclavské i jiných hodností. Křest se nekonal hned, nýbrž až 11. dubna 1361, a to v kostele sv. Sebalda, který nedlouho předtím Jindřich Parléř začal dostavovat do dnešní podoby. Obřad, na kterém se dítěti dostalo jména Václav, byl okázalý; vykonal jej arcibiskup mohučský za účasti arcibiskupů kolínského a pražského i jiných duchovních. Osm dní se veselila nejenom císařská rodina, nýbrž celé město. Konaly se turnaje, divadla, tance a jiné veřejné radovánky, a jistě to nebylo o suchu. A uplynulo jenom něco přes devět let, kdy měli norimberští novou příčinu k jáso tu a kratochvíli. Den 29. září 1370, den po svých jmeninách, měl Václav svatbu s Johankou, dcerkou knížete Albrechta seděním na Straubinku.

Mezi říšskými knížaty neměl Václav mnoho přátel a dočkal se zklamání, odboje a sesazení. Neviděl jsem nikde nápisu, který by připomínal jeho příchod na svět v mocném hradě na Pegnici. Historické reminiscence blednou a rychle zacházejí. Co se lidem nevytratilo z paměti za dlouhých století před zánikem starého císařství, zakryli silným nánosem historikové, píšící v období dravého a nesnášenlivého nacionalismu, který teprve v našich časech trochu polevuje a opadáva. Kdo vyhlášoval Karla IV. za otčima Svaté římské říše, neměl ovšem vlídného slova pro Václava IV., který se sblížil s českým prostředím ještě důvěrněji než otec a lucemburský děd.

Jel jsem přes Norimberk několikrát v letech míru před druhou světovou válkou, ale nikdy jsem z vlaku nevystoupil. Poslední z těch cest mám živěji v paměti než kteroukoliv jinou. Bylo pondělí 12. září 1938, poslední den sjezdu národních socialistů, několik hodin před divokou řečí Hitlerovou. Nádraží bylo ověšeno vlajkami s lomeným kří-

žem a zaplaveno lidmi. Letáčky, které se dnes dávají návštěvníkům města, nemají ani slova o pochybné slávě, které Norimberk požíval před třiceti lety. Nešel jsem se podívat, co zůstalo z budov, kterými proudily zástupy v hnědých a jiných košilích, jako jsem v Mnichově nevyhledal hotel U čtyř ročních počasí. Námět studií, kterými jsem se obíral v Augsbu rku i v Mnichově, ukazoval dále do minulosti, do těch let, kdy v Amberku vládl jménem falekrahěcím Kristián z Anhaltu, kdy se v nedalekém Altdorfu vzdělávali synkové českých šlechtických i měšťanských rodů, a kdy norimberské městské radě dobrými zdáním ve věcech právních pomáhal augsburský rodák, Jiří Rem (Remus) hostitel mnoha českých studentů a pocestných, přítel Václava Budovce a jiných českých pánů.

"Masaryk viděl lépe než ostatní"

Souběžně s revizí stalinských procesů, s revizí stanoviska k vězněným a popraveným soudruhům probíhá i jiná revize, jiná očista jiných, slavnějších jmen, která jsou neskonale bližší srdci československých občanů. A jejich očista je zároveň očištěním československých dějin od záplavy tmářství, ignorantství a lži, pod níž chtěli komunisté pohřbit i 28. říjen. V rámci tohoto procesu se objevuje čím dál častěji i jméno T. G. Masaryka.

Pod titulkem "Začalo to na Svatou Annu" se Literární noviny rozepsaly o padesátiletém výročí vypuknutí první světové války. A velmi správně použily této příležitosti k revizi nesmyslné komunistické verze čs. odboje, kterou zejména propagoval V. Kopecký:

"Vlastenecká idealizace české politiky v letech 1914-1948 byla nahrazena kategorickým a nihilistickým odsouzením této politiky," konstatují střízlivě Literární noviny: "Oba krajní názory přetrvaly dobu svého vzniku a jsou v té či oné míře šířeny podnes. Ještě v roce 1960 předvedl V. Kopecký kam až může vést používání zeměpisných pojmů bez ohledu na to, zda na východ od nás existuje stát proletářské demokracie či ruské samoděržaví, v co může vyústit ahistorická kritika pouze jedné z mnoha podob měšťácké

ideologie a politiky. Jeho úvahy v knize 'KSČ a ČSR' se octly v těsném sousedství s carofilskou orientací velmi reakční části české buržoazie." Po tomto útoku, který posměšně staví Kopeckého do tábora Karla Kramaře, se článek pokouší o první nesmělé krůčky k přehodnocení významu Masarykova: "Pokud zůstávala kritika osvobozenecké legendy, jak ji prováděla padesátá léta, v úzkém rámci národních dějin a nacionálně omezených představ, nebyla pravdivá. Nemá cenu donekonečna opakovat, že šlo o imperialistickou válku a o buržoazní předáky. Je třeba zhodnotit, který z českých politiků se rychleji dokázal vyznat ve složitých vzájemných vztazích mezi mocnostmi, který z nich správně pochopil, kdo z válečných protivníků Německa bude důslednější v boji za oslabení jeho moci, jaká zahraničně politická orientace nakonec sehrála ve skutečném vyústění našeho národně osvobozenického boje rozhodující úlohu. Zdá se, že prof. Masaryk viděl perspektivu vývoje za války lépe než ostatní čeští politikové. Jeho diplomatickou, propagační a organizátorskou činnost v emigraci pro vznik samostatného československého státu nelze podceňovat. Nejsme také oprávněni přehlížet . . . rozdíly mezi loajálními politiky většiny českých předáků, orientujících se na zachování monarchie, a Masarykovou ideou samostatného státu." Dousejme, že komunistická mytologie, která se pokoušela národu namluvit, že 28. říjen byl jen dílem jakýchsi lidových mas, jež neměly jméno ani tvář, a zejména ovšem důsledkem ruské říjnové revoluce, je definitivně pohřbena na smetišti zfalšovaných dějin. FEC.

Zdarma 45 českých evangelických zpěvníků

Mrs. Minnie Heisick, Upsala, Minn. 56384, má 45 českých evangelických zpěvníků (velký formát a v dobrém stavu), které by ráda darovala některému českému nebo slovenskému sboru, který by je mohl upotřebit. Zájemci by zaplatili jen poštovné! Pište na shora uvedenou adresu, a udejte vaši adresu, na kterou byste chtěli mít zpěvníky zaslány.

Rudolf Řičan:

Sociální dosah reformace

Přímou změnu sociálních poměrů neměla reformace v programu. Její zájem se soustředil na slovo Boží, oslovující člověka, na poměr člověka k Bohu, na církev, která má být podle Božího slova opravena. Jen některé dílčí směry v reformaci nebo na jejím okraji měly také program vysloveně sociální.

To však neznamená, že by reformace zůstala bez účinku právě na sociálním poli. Naopak, měla tu účinek velmi významný.

Byl založen především v důrazu, který reformace položila na slovo Boží, vyvýšené nad všelikou tradici lidskou. Zásada postavit všechno do světla Božího slova, revidovat všechno podle Božího zákona, vyvýšit slovo Boží nade všechno lidské učení a normu Božích přikázání nad zákony lidské — znamenala nový pohled i na vztahy mezi lidmi a připravila pozdější změny v politickém a v sociálním ohledu.

Reformace se obracela k církvi jako k celku, ale zároveň i ke každému věřícímu osobně a s novou živou určitostí mu zvěstovala evangelium. S novou naléhavostí bylo pověděno, že Bohu záleží na každém jednotlivci, že při díle Svěho spasení na žádného nezapomíná a zároveň že záleží i na poslušnosti každého jednotlivého úda církve. To zdvihá člověka, byť byl nadále příslušníkem třídy sociálně nižší. Neboť to znamená, že jeho cena před Bohem není o nic menší než cena "urozeného pána". A také závazek k novému životu podle evangelia nejen zavazuje, ale i zdvihá každého člověka. Reformace nesmírně posloužila celkovému povznesení lidu svým kázáním nového ukázněného života. Již v husitské reformaci se ozývalo kárání přepychu, hlásání prostého života v radostné poslušnosti Božích přikázání, v zájmu obráceném k Božímu království, v odvrácení od hrubých a tělesných požitků jako od opilství a ode všech forem neposlušnosti přikázání "Nesesmílníš". Husité horlili proti prostituci a pozdvihli tím zároveň sociální i mravní úroveň tisíců žen a tím i mužů. Rodinný život byl povznesen novým důrazem na manželskou věrnost i na povinnost rodičů pečovat o vzdělání dětí v náboženství. Domáci

pobožnost, konaná pravidelně v sebe prostší rodině, znamenala dalekosáhlé povznesení prostého člověka, neboť se tu z každé rodiny tvořila významná částka církve, z každého otce duchovní vůdce a učitel, z každého domu Boží chrám. A požadavek vzdělání všech, aby každý mohl číst v bibli, v kancionále, v katechismu, znamenal veliký pokrok k obecnému vzdělání a tím k vyššímu uvědomění každého jednotlivce.

Reformace zrušila svátostné kněžství a prohlásila, že všichni věřící jsou kněžími. Bůh jim uděluje Svou celou milost přímo a volá Si je přímo do Svě služby, ano i do zápasu za pravdu, jak tomu bylo opět zejména v reformaci husitské. V tom je založena svoboda křesťana ve smyslu evangelia. Je pojata duchovně bez ohledu na společenské řády. Ale nemůže zůstat bez vlivu na ně. Vkládá do věřících nové vědomí odpovědnosti i samostatnosti vůči jiným lidem, které se přenáší ve svých důsledcích i do života občanského a učí člověka odpovědnosti i v něm. Čím jasněji pak reformace prohlašovala, že sám Bůh je Pánem člověka i světa, tím více musila být usvědčována z nenáležitosti domýšlivost a panovačnost panujících mezi lidmi. Stavovské oddíly byly tak zrelativovány, i když ještě dlouho zůstaly zachovány. A pán nepán stejně byl stažen pod kontrolu i kázeň těchže Božích příkázání. V Jednotě bratrské připomínali kazatelé pánům zvláště výrazně, jak jsou si s poddanými rovni ve svém lidství a jak nemají čím se nad ně vynášet; že jejich nárok na platy poddaných je v přímé závislosti s prací, kterou oni věnují správě a ochraně lidu.

Presbyterní zřízení v západní reformaci vychovávalo k vedení společného života ve sboru, ale i v občanském životě. Podobně v Jednotě bratrské funkce Bratří soudců i Sester soudčích ukazovala k soustavné odpovědnosti jedněch za druhé a ukládala tyto výchovné úkoly i ženám. A živé vědomí toho, jak nutně náleží k sobě údové církve, jak ani nemohou duchovně prospívat jedni bez druhých, vedlo k sounáležitosti, nikoli k soběstačnému a k vlastnímu prospěchu hledícímu liberalismu.

Reformátoři napořád varovali před peněžitvím, před bráním úroků, před spoléháním na peníze, před sklonem k snadnému

zisku, před bezpracnými důchody i před snahou zabezpečit se úrokem nebo rentami, bez ohledu na požehnání, které Bůh udělí či neudělí jmenovitě zemědělské práci. I zde lze jmenovat Jednotu bratrskou na předním místě a doložit, jak bedlivě dozírala na život údů i v těchto věcech a vypracovávala pokyny pro ně i v těchto okolnostech, aby nikdo nejedl chleba vydfěného cizím mozolům a aby se nikdo nevymykal řádu práce uložené od Boha.

Reformační podřízení církve pod slovo Boží, aby ono církev i nadále reformovalo, otevíralo možnost dalšího proniknutí k úkům církve a jejích údů v každém ohledu — jen dají-li si reformovaní křesťané říci. Celé další dějiny reformačních církví provází tato otázka.

(Základy učení křesťanského, str. 220-222)

Kytička spomienok

francúzskeho univerzitného profesora Raoul Labryho na Milana Rastislava Štefánika

Na tento rok pripadlo už 45. výročie tragickej smrti Milana Rastislava Štefánika, prvého čsl. ministra vojny, a 84. výročie jeho narodenia.

Generál Milan Rastislav Štefánik sa narodil 21. júla 1880 v Košariskách, v malenej slovenskej dedinke, a tragicky zahynul 4. maja 1919 pri Vajnorochoch, v havarii lietadla, ktorým sa vracel do oslobodenej vlasti.

Našu pietnu sponienku k týmto výročiam by som chcel oživiť kytičkou neuverejnených ešte spomienok francúzskeho univerzitného profesora Raoula Labryho, ktorý sa zapriatelil s Milanom Rastislavom Štefánikom v roku 1915 na srbskom fronte.

Raoul Labry zomrel už pred niekoľkými rokmi. Niektoré svoje spomienky na Štefánika zanechal vo svojich zápiskoch a v článkoch uverejnených v časopisoch. Raoul Labry bol profesorom ruskej reči na Sorbone. Za prvej svetovej vojny bol pridelený ako dôstojník zdravotnej služby na srbský front. Pred jeho úmrtím som ho navštívil. Veľmi ochotne mi rozpovedal svoje spomienky na Štefánika, ktorého si veľmi vážil a ctil. "Nezachoval som si presne v pamäti deň nášho prvého stretnutia" — povedal mi profesor Labry a po-

kračoval:

"Pamätám si len, že Štefánik ma navštívil hneď po príchode do Srbska v Niši s doporučujúcim listom nášho spoločného priateľa ministra Anatola de Monzie-ho, ktorý si tak tiež Štefánika veľmi vysoko vážil. Poučil som ho o situácii v Srbsku, ako som jej rozumel. Od toho prvého stretnutia sme boli úzko spiatí. Štefánik bol pridelený ako nadporučík letectva k belhradskej letke, poverenej chrániť srbské hlavné mesto a informovať srbské veliteľstvo a pochyboch nepriateľa na brehoch Sávy a Dunaja. Vždy, keď som chodil služobne do Belhradu, viedli sme dlhé rozhovory. Keď Štefánik prichádzal do Niši, kde bol generálny štáb, trávil so mnou voľný čas. Stal som sa dôverníkom jeho apoštolsky hlásaných nádejí i jeho sklamaní v dobe, kedy myšlienka česko-slovenská, ktorú zosobňoval, nebola ešte u spojencov presadená. Za svoju najväčšiu povinnosť považoval výnimočnú statočnosť, aby tak poslužil čsl. štátnej myšlienke. Preto Štefánik ukazoval pri každej príležitosti až šialenú odvahu, ktorou si získaval obdiv všetkých. Tak na príklad počiatkom októbra 1915 bol Štefánik pridelený do Niši na obranu proti leteckým útokom Bulharov. 12. októbra napadlo mesto 8 lietadiel, ktoré posypali Niš bombami. Štefánik bol jediným letcom v tábore. Pri prvom poplachu sveril mi svoju tašku, vyskočil do svojho jednoplošníka a sám proti ôsmym sa pustil do boja. Zahnal ich k úteku a prenasledoval ich až do Sofie svojím gulometom a ešte aj v Sofii bombardoval hangár vzducholodí. Vrátil sa po dvoch hodinách na svojom líteadle, predierkovanom strelami."

Ďalšia spomienka Raoul Labryho: "14. novembra 1915. Opravoval som si práve rozbitu botu. Jeden z mojich vojakov mi prišiel hlásiť, že nejaký Francúz behá po tureckých kasárniach a volá moje meno. Nechal som si ho priviesť. Predstavil sa mi francúzsky poddôstojník: som mechanik Bourdon z letky nadporučíka Štefánik je zranený. Prosí vás, aby ste ho prišiel pozrieť. Ponáhlal som za svojím priateľom. Našiel som ho v malom domku, kde za slabého svetielka sviečky sa tlačilo okolo Štefánika niekoľko vojakov. Štefánik ležal vo svojom plášti na zemi. Obrátil ku mne svoju tvár, strhanú bolesťou. Jeho pohľad oživil zábleskom rado-

sti. Poklaskol som si k nemu. Objal ma a povedal mi s námahou: Som ztratený. Vrtula lietadla sa zlomila; spadol som niekoľko kilometrov odtiaľto. Statoční kamarádi má zachránili pred nepriateľom. Ale pri páde sa mi znovu otvorila rana na žalúdku. To je koniec. Chceme vám sveriť doklady s prosbou, aby ste ich odovzdali Masarykovi. Ste jediný muž, ktorému ich môžem sveriť. Keby ste mal byť zajatý na ústupe, prisahajte mi, že ich spálite."

Snažil som sa ho utešiť a slúbil som mu, že urobím všetko na jeho záchranu na jednom z mojich voľských povozov. Potom som šiel jeho odsun pripraviť. Ale keď som sa vrátil, už som ho nenašiel. Medzi časom ho odviezol Pauhan lietadlom k Drači.

To je niekoľko vzácných spomienok prof. Raoula Labryho na Štefánika, ktorého si ctil ako muža veľkého duchom a srdcom, statočnosťou, a ktorý sa obetoval rovnako za slobođu Francúzska a svojej rodnej krajiny.

(Dr. T. Šabo; Vídeňské Svobodné Listy).

75 let trvání Husovy pamětní církve v Cedar Rapids, Iowa

Husova Pamětní Presbyterní církev v Cedar Rapids, Iowa, oslavila 20. září t. r. 75 let svého trvání. Slavnostní bohoslužby se konaly v neděli 20. září v 9 hod. ráno za řízení tamního faráře, br. William B. Harnische. Další kazatelé, kteří brali účast na bohoslužbách byli: Dr. Milo Filipi a br. Dr. John Walker. Z přítomných kazatelů sluší připomenout D. A. Loferski ze St. John Episcopal Church, Alexandros George ze St. John Orthodox Church, a Rev. Galloway, presbyterní farář na odpočinku, a C. W. Leksa.

Husova Pamětní Presbyterní Církev má své počátky v misijní práci faráře Františka Kuna z Ely, který v druhé polovici devatenáctého století působil na středo-západě. Sbor byl trvale organizován v r. 1889 asi se 100 členy. Prvním zvoleným farářem sboru se stal br. Václav Hlavatý, který byl ordinován i instalován za faráře 25. ledna 1891. Dalšími faráři pak byli bratři Dr. Jos. Břeň (1919-1938); the Rev. B. Paroulek (1938-1941); the Rev.

Zd. Pauk (1941-1954); the Rev Jos. Havlík (1955-1959); a Rev. Wm. Harnish 1963-).

Kostelní budova, která dosud slouží dnešnímu sboru, byla postavena v r. 1916. Pamětní Husova církev vlastní též novou faru, která byla postavena za farářování br. Jos. Havlíka.

Práce českých kazatelů a členů Husova sboru pro Cedar Rapids a celý československý Sion je významná. Doufáme, že někdy někdo podrobně vypíše vliv kazatelů tohoto sboru na duchovní a kulturní život našeho lidu na středo-západě.

Při slavnostních bohoslužbách byly církvi též odevzdány k užívání nové stůl Páně a kazatelna. Tyto jsou dary od br. a s. Bohumila Wokounových.

Nynějšímu faráři a členům sboru přejeme Boží požehnání do dalších let zdárné práce mezi našim lidem v Cedar Rapids.

Hledáme mecenáše pro vydání studie o táborské Bibli

Br. B. Souček, býv. farář v Táboře a známý husitolog, připravil k vydání důležitou studii o Tábořské Bibli ("mlynářky"). Jelikož za dnešní situace v Československu jest nesnadné získati vládu k vydávání náboženské literatury, je nasnadě, že toto dílo už po dlouhou dobu zůstává jen v rukopise. Tiskové podniky ARTIA (vládní nakladatelství) je ochotno vydat 1500 výtisků prvního dílu knihy s podmínkou, že autor zaplatí za celý náklad \$750.00. K tomu ovšem br. Souček nemá prostředků. Obrací se proto na zahraniční evangelickou veřejnost s prosbou, zda by se mezi ní našel jednotlivec neb skupina lidí, kteří by byli ochotni vydání financovat.

Bylo by žádoucí a velice záslužné, kdyby mohla být práce br. Součka vydána tiskem. Autor sám jest přesvědčen, že jsme biblické práci husitské povinni věnovat tu pozornost, kterou si právem zaslouží.

V dopise, ve kterém br. Souček se zmiňuje o významu své práce, mezi jiným píše: "Že slovo bible Kralické rostlo organicky velkým dílem z předchozího překladatelství naší domácí reformace je diagnosa, již podnes nebyla věnována ani začáteční pozornost. Prokáže to však vydání bible Tábořské,

nejprve tábořského Nového zákona, jehož zevrubný aparát doprovází výraznost bible Tábořské-Padařovské variantami. znění bible Boskovické, jehož užíval Hus, tábořské "mlynářčiny" a Nového zákona tábořského z r. 1422 — vesměs z rukopisů dosud neuveřejněných — i se zachycováním, jak na ně navazoval Nový zákon Blahoslavův, právě před 400 lety. Celý vývoj českého textu biblického od Konstantina ke Komenskému podá v úvodním svazku přehled všech biblických (českých) rukopisů a starých tisků: Česká Apokalypsa v husitství."

Příspěvky k vydání zmíněného díla adresujte na br. pokladníka jednoty. (Mr. John Opie, 4800 So. Hoyne Ave., Chicago 9, Illinois).

LITERATURA

LEDY SE HNULY

Americký filosof Santayana napsal, že ti, kdo si nepamatují minulost, jsou odsouzeni k tomu, aby ji opakovali. V Československu někteří občané zapomněli na minulost, zatíženou hrůzami gestapa a koncentračních táborů, již tři roky po skončení druhé světové války. Nelidskost se opakovala v mnohonásobné míře s tím rozdílem, že dosáhla až vědecké dokonalosti a že za ní nebyl lehce rozpoznatelný vnější nepřítel. Vše to co se dělo ve jménu ideologie, která "je s to dát správnou odpověď" na všechny otázky makro- i mikrosvěta člověka, na budoucnost lidstva, jednotlivých zemí i národů."

Roku 1953 zemřel J. V. Stalin a s ním i éra monolitu a nedotknutelnosti oné "vyšší ideologie". Mezi jeho dědici došlo k zápasu jehož výsledkem bylo obnažení ideologického božstva. Mezníkem byl Chruščovův tajný projev o Stalinovi na XX. sjezdu KSSS v únoru 1956. Po tomto projevu se začal komunistický ideologický monolit drolit.

Chruščovův projev obnažil komunistické božstvo i mnohým lidem v Československu, ale po slibném jaře 1956, kdy se ozvaly první kritické hlasy básníků, spisovatelů a studentů, temno pokračovalo. Nová třída trvala na tom, že božstvo má vlečku i plášť. Několik let se jí to dařilo, avšak přišlo nové ja-

ro a s ním nové kritické hlasy.

Nedávná minulost se tedy opakuje. Roucho božstva bylo přece jen poodhaleno a ošklivost přichází poznenáhlu na denní světlo, které téměř jako reflektor zazářilo před rokem, hlavně na jaře 1963.

Nejnovější vývoj v Československu vyvolává ve svobodném světě velký zájem a komentuje se různým způsobem. Abychom mohli odpovídat na různé otázky, které jsou kladeny v této souvislosti, musíme především přesně vědět, co se v Československu právě děje. Nejnovější události v ČSSR staví Čechy a Slovaky ve svobodném světě před řadu nových problémů. Souboj mezi demokracií a komunismem bude nyní složitější a bude si vyžadovat jemnějších a promyšlených method, bude náročnější a — nebezpečnější.

Vysvětlit to, co se nyní děje v Československu, a upozornit na nové problémy, které tento nový vývoj vyvolal, je posláním nové knihy, jež právě vyšla v New Yorku nakladem Universum Press Co., Vojtěch N. Duben, *Ledy se hnuly — Československý kulturní a politický kvas* 1963.

Knížka má 120 stran a její řezijní cena je dol. 2.00, v USA i v Kanadě i s poštovným. Možno ji objednat u našich knihkupců nebo přímo u nakladatele: Universum Press Company, 149 Wooster Street, New York 12, N. Y., U.S.A.

STATEMENT OF OWNERSHIP

MANAGEMENT AND CIRCULATION

(Act of Oct. 23, 1962; Section 4369, Title 39, United States Code)

1. Date of filing, Oct. 1, 1964.
2. Title of publication: Krestanske Listy a Husov Lid.
3. Frequency of publication: Monthly.
4. Location of known office of publication: 2650 Leyden Street, Denver 7, Colorado.
5. Location of headquarters or general business offices of the publishers (Not printers): 4800 South Hoyne Avenue, Chicago, Illinois 60609.
6. Names and addresses of publisher, editor and managing editor:
Publisher: National Union of Czechoslovak Protestants of America.
Editor: J. P. Tatter, 2650 Leyden Street, Denver 7, Colorado.
Managing editor: J. P. Tatter, 2650 Leyden Street, Denver 7, Colorado.
7. Owner (If owned by corporation, its name, and address must be stated and also im-

mediately thereunder the names and addresses of stockholders owning or holding 1 percent or more of total amount of stock. If not owned by a corporation, the names and addresses of the individual owners must be given. If owned by a partnership or other unincorporated firm, its name and address, as well as that of each individual must be given).
National Union of Czechoslovak Protestants of America(4800 South Hoyne Ave., Chicago, Illinois 60609. Not For Profit Illinois Corporation.

8. Known bondholders, mortgagees, and other security holders owning or holding 1 percent or more of total amount of bonds, mortgages or other securities (If there are none, so state) NONE.
9. Paragraphs 7 and 8 include, in cases where the stockholder or security holder appears upon the books of the company as trustee or in any other fiduciary relation, the name of the person or corporation for whom such person is acting, also the statements in the two paragraphs show the affiant's full knowledge and belief as to circumstances and conditions under which stockholders and security holders who do not appear upon the books of the company as trustees, hold stock and securities in a capacity other than of a bona fide owner. Names and addresses of individuals who are stockholders of a corporation which itself is a stockholder or holder of bonds, mortgages, or other securities of the publishing corporation have been included in paragraphs 7 and 8 when the interests of such individuals are equivalent to 1 percent or more of the total amount of the stock or securities of the publishing corporation.
10. This item must be completed for all publications except those which do not carry advertising other than the publisher's own and which are named in sections 132.231, 132.232, and 132.233 Postal Manual (Sections 4355a, 4355b, & 4356 of Title 39, United States Code).
- A. Total no. of copies printed (Net press run). Average number of copies each issue during preceding 12 months: 1100.
- B. Paid circulation. 1. To term subscribers by mail, carrier delivery or by other means, 1100.
2. Sales through agents, news dealers, or carrier delivery, or by other means, 50. Otherwise: NONE.
Single issue nearest to filing date: NONE.
- C. Free distribution (including samples) by carrier delivery, or by other means.
- D. Total no. of copies distributed. (Sum of lines B1, B2, and C) 1050.

I certify that the statements made by me above are correct and complete.

Signed: JOHN OPIE, Treasurer.

Uznání práce br. far. Jos. F. Šefla

Husův presbyterní sbor v New Yorku vzpomenuť vděčně na počátku října dvaceti-leté služby svého faráře v Husově sboru a čtyřicetiletá práce br. Jos. F. Šefla jako evangelického faráře. V tomto dlouhém období služby církvi, br. Šefl též sloužil československému lidu ve všem jeho kulturním i politickém úsilí. Jeho práce v Čsl. národní radě, v organizaci Čsl. legionářů a v Národní Jednotě čsl. protestantů jest dobře známá.

Redakce Husova Lidu se připojuje k dlouhé řadě těch, kdož přejí br. Šeflovi hojnost zdraví a požehnání od dalších let práce.

Opožděně nás došla zpráva o úmrtí sestry Marie Flender, rozené Sirné. Sestra Flender zemřela 13. ledna t. r. a byla pochována k věčnému odpočinku na českém národním hřbitově v Cedar Rapids, Iowa, dne 17. ledna. Jejího odchodu želí manžel, dvě dcery a jeden syn; třináct vnuků a sedm pravnuků a též jediný bratr, Rev. Jan Sirný z Coreapolis, Pa.

Humor v Československu

Špejbl a Hurvínek:

Hurvínek: "Táto, schovej mne!"

Špejbl: "Proč?"

Hurvínek: "Policajtí mě honějí."

Špejbl: "A co jsi provedl?"

Hurvínek: "Křičel jsem: 'Vykopejte fabrikanty a dejte tam komunisty!'"

Špejbl: "No to je přece správné."

Hurvínek: "Ale já to křičel na hřbitově."

A.: "Víš, že i policajti jsou proti státu?"

B.: "Jak to víš?"

A.: Já jsem běžel a křičel: 'Oni mne okradli!' A policajt hned za mnou: 'Stát, stát!'

"Československo předhoniťo U.S.A. s masem!" — "My jsme ho už snědli, a v U.S.A. ho ještě mají."

Předplatné a dary na časopis a práci jednoty došlé do 1. října 1964

Mrs. Frances Sintak, Waukegan. Ill.

Předpl. a dar \$8.00

Jos. Kral, Muscoda, Wisc., před. a dar 10.00

Vladimír Rodovský, Kansas City, dar 40.00

Frank Hejzlar, Park Falls, Wisc.

Předpl. a dar 10.00

Tomas Sabol, Margate, Fla., předpl. -- 3.00

Mrs. Eliz. Brusil (Paul) Binghampton,

N. Y., předplatné \$3.00

B. Timothy Swoboda, Titus John Swo-

boda of Arbuckle, Calif. and sister

Vera Ann Swoboda of Gilray, Cal.,

k uctění památky bratra Paul Anton

Swobody 25.00

Vlad. Rodovsky, Kansas City, Mo, dar 20.00

Emil Jerabek, Silver Lake, Minn. předp. 2.00

Karel Bujok, Johannesburg, S.A., předp. 5.57

J. Nevečeřal, Toronto., předp. a dar . . 5.00

Karel Barta, Berwyn, Ill. předpl. 5.00

Frank Ondracek, Chicago., předpl. 5.00

Chas. Bezdecny, Cedar Rapids, předp. 5.00

Bohuslav Svehla, Omaha., předpl. 4.00

Mrs. Barbara J. Donat, Baltimore, Md.

Předpl. a dar 20.00

Sunday School Union of the Unity of the

Brethren of Texas (Stanley F.

Mrnustik, Treas.) 100.00

S díky přijala a o další pomoc prosí, Nár. jednota čsl. protestantů, Mr. John Opie, pokladník, 4800 So. Hoyne Ave., Chicago 9, Illinois.

"Síla království Božího je . . . síla ducha, moc lásky, pouta milosrdenství, vláda světa a pravdy." — A. N.